

Міжнародний молодіжний проект «Хмельницький- Вупперталь»

□

Минулого тижня семеро одинадцятикласників пошукового клубу НВК №10 міста Хмельницький побувала у партнерській гімназії міста Вупперталь, де представила перші результати опрацювання листів польової пошти. Під керівництвом викладача історії Людмили Стецюк, за підтримки Державного архіву Хмельницької області, група працювала над листами радянських солдат, адресованих сільським жителям в Остропільський район Кам'янець-Подільської (тепер Хмельницької) області. В цей період селяни переживали великі труднощі, тому що на території України велися значні військові дії. Через це селяни втрачали худобу, жнива, страждали від голоду. Але листи їхніх родичів допомагали морально справитися з труднощами. Лист, адресований одній сім'ї, міг підтримати все село, тому солдати у своїх листах передавали привіти усім землякам, переживали за те, як живе село. Люди підтримували один одного в тяжку хвилину.

З виступів учасників семінару: «Одні листи написані синами до своїх батьків, а інші листи пишуть чоловіки своїм дружинам. В листах повідомляється, що солдати живі і здорові, деякі з них були поранені. Про військові події ніхто не повідомляє. Проте всі цікавляться новинами з дому, хвилюються за своїх рідних і близьких, чекають від них вістей, оскільки у березні 1944 року Остропіль було звільнено радянськими військами.

Коли я опрацьовував листи, то почав уявляти себе і в той час, і в тій ситуації. Я дуже чекав би звістки від батька і від родичів з фронту, а сам намагався би вести нормально господарство, допомагати матері.»

Німецька група, зі свого боку, аналізувала листи німецьких солдат додому та листи з Німеччини на фронт.

Улітку ми чекаємо на приїзд німецької групи до Хмельницького, щоб всім разом через 70 років вручити недоставлені листи родинам, яким вони призначались. А поки що всіх

чекає копівка праця по транскрибуванню листів, уточненню імен та подій, пошуку сімей.

На світлинах:

1) Так виглядає лист радянського солдата родом з Острополя, датований 1944 роком

{gallery}News/hmeIn_vuppert/1{/gallery}

2) Разом з німецькими партнерами перед входом до гімназії ім. Й.Пау у Вупперталі

{gallery}News/hmeIn_vuppert/2{/gallery}

3) Пам'ятник всім жертвам нацизму, що загинули у Вупперталі в роки Другої світової

{gallery}News/hmeln_vuppert/3{/gallery}

4) Робота над листами в змішаних групах – чи є щось спільне? Чи можна їх взагалі порівнювати?

{gallery}News/hmeIn_vuppert/4{/gallery}

5) Привітання від директора гімназії п.Шлезінгера

{gallery}News/hmeIn_vuppert/5{/gallery}

6) Члени громадської організації «Пошук слідів» Ліло Батія та Улла Альбель зачитують поіменний список дітей примусових робочих, похованих у Вупперталі

{gallery}News/hmeIn_vuppert/6{/gallery}

7) Вперше на місці, де поховані 25 безневинних дітей, земляки з України моляться за упокій та покладають квіти.

{gallery}News/hmeIn_vuppert/7{/gallery}